

UCHWAŁA Nr III/.../2024

RADY POWIATU W WĄBRZEŹNIE

z dnia 7 czerwca 2024 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2024-2030

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 2 i art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107) oraz art. 1 ust. 1 i art. 2 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2123 oraz z 2023 r. poz. 1972), w związku z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia z dnia 30 października 2023 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 (Dz. U. poz. 2480) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2024-2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

Art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego stanowi, że ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia z dnia 30 października 2023 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 określa strategię działań mających na celu:

- 1) zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi, w tym osobom uzależnionym oraz doświadczającym kryzysu psychicznego, wszechstronnej i kompleksowej opieki i wsparcia adekwatnych do ich potrzeb;
- 2) prowadzenie działań na rzecz zapobiegania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi.

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2024-2030, którego projekt poddany był pod konsultacje społeczne zgodnie z uchwałą Nr 219/438/2024 Zarządu Powiatu w Wąbrzeźnie z dnia 29 lutego 2024 r., ma się przyczynić do poprawy zdrowia i życia, a także przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób z zaburzeniami psychicznymi. Zawiera propozycje planowanych działań w obszarze zdrowia psychicznego, diagnozę oraz cele polityki zdrowotnej w tym zakresie.

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2024-2030

Wąbrzeźno 2024 r.

SPIS TREŚCI

- I. Wprowadzenie
- II. Podstawa prawna programu
- III. Charakterystyka Powiatu Wąbrzeskiego
- IV. Diagnoza problemu na terenie Powiatu Wąbrzeskiego
- V. Podmioty zapewniające dostęp do usług medycznych osobom z zaburzeniami psychicznymi w Powiecie Wąbrzeskim
- VI. Wykaz telefonów realizujących formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej i społecznej
- VII. Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego – zadania dla samorządów powiatów i gmin
- VIII. Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego - cel główny i cele szczegółowe
- IX. Podmioty uczestniczące w realizacji programu
- X. Ewaluacja i monitoring
- XI. Podsumowanie

I. Wprowadzenie

Opracowanie Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2024-2030 stanowi odpowiedź na zapisy zawarte w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia na lata 2023-2030 i jest niezbędnym elementem wspomagającym działania ukierunkowane na poprawę i ochronę zdrowia psychicznego wszystkich mieszkańców Powiatu Wąbrzeskiego.

Z dostępnych badań (badanie EZOP II) wynika, że w ostatnim okresie znacząco wzrosła ilość zaburzeń i chorób psychicznych zarówno u dzieci jak i dorosłych. Jednym z głównych powodów tego stanu rzeczy była epidemia COVID-19. U dzieci do lat 6 najczęściej występowały zaburzenia emocjonalno-afektywne, adaptacyjne, zaburzenia komunikacji społecznej i interakcji z innymi. Wśród dzieci i młodzieży od 7 do 17 lat pojawiały się zaburzenia lękowe i nastroju, w tym zaburzenia depresyjne i epizody manii. Ponad 100 tys. dzieci i młodzieży doświadczyło zaburzeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Do problemów o największym rozpowszechnieniu wśród dorosłych należały zaburzenia spowodowane nadużywaniem alkoholu, napady lękowe, fobie swoiste i zaburzenia zachowania. Z powyższych badań wynika również, że 1,5% badanych potwierdziło myśli samobójcze, a ok. 110 tys. dorosłych podejmowało próby samobójcze.

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego ma zapewnić osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronną i powszechnie dostępną opiekę zdrowotną oraz pomoc niezbędną do życia w środowisku rodzinnym i społecznym. Niezmiernie ważnym elementem Programu jest kształtowanie wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałanie ich dyskryminacji.

II. Podstawa prawna programu

1. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2123 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107).
3. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 146).
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.).
5. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1608 ze zm.).
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 października 2023 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030 (Dz.U. z 2023 r. poz. 2480).
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642).
8. Uchwała Nr 216/430/2024 z dnia 5 lutego 2024 r. Zarządu Powiatu Wąbrzeskiego w sprawie powołania zespołu do opracowania, realizacji, koordynowania i monitorowania Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2024-2030.

III. Charakterystyka Powiatu Wąbrzeskiego

Powiat Wąbrzeski usytuowany w województwie Kujawsko-Pomorskim na obszarze Pojezierza Chełmińsko-Dobrzyńskiego, w dorzeczu Wisły i jej prawego dopływu Drwęcy, w centrum historycznej ziemi chełmińskiej. Utworzony w 1999 roku w ramach reformy administracyjnej. Jego siedzibą jest położone centralnie miasto Wąbrzeźno. Liczba ludności Powiatu wynosi 32 756 osób (stan na 31 grudnia 2022 r.), a powierzchnia to 501,31 km². Przez Powiat Wąbrzeski przebiega droga krajowa nr 15, drogi wojewódzkie nr 534, 548 i 551 oraz linia kolejowa nr 353.

W skład powiatu wchodzi:

gmina miejska **Wąbrzeźno**,

gminy wiejskie: **Dębowa Łąka, Książki, Płużnica i Ryńsk.**

IV. Diagnoza problemu na terenie Powiatu Wąbrzeskiego

Na podstawie danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Wąbrzeźnie, w latach 2019-2022 wydano 3804 orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności, w tym 318 z symbolem 02-P (osoby ze schorzeniami psychicznymi).

Rok	Ilość wydanych orzeczeń o niepełnosprawności (przed 16 r.ż.)	Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności – symbol 02-P	Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (po 16 r.ż.)	Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności – symbol 02-P
2019	95 (w tym 81 orzeczeń o zaliczeniu i 14 o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych)	10	929 (w tym 888 z określeniem stopnia niepełnosprawności, 20 orzeczeń o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych, 21 orzeczeń o odmowie ustalenia stopnia niepełnosprawności)	76
2020	106 (w tym 97 orzeczeń o zaliczeniu i 8 o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych i 1 orzeczenie o odmowie ustalenia niepełnosprawności)	7	844 (w tym 816 z określeniem stopnia niepełnosprawności, 12 orzeczeń o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych, 16 orzeczeń o odmowie ustalenia stopnia niepełnosprawności)	72
2021	69 (w tym 60 orzeczeń o zaliczeniu i 8 o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych i 1 orzeczenie o odmowie ustalenia niepełnosprawności)	8	826 (w tym 791 z określeniem stopnia niepełnosprawności, 19 orzeczeń o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych, 16 orzeczeń o odmowie ustalenia stopnia niepełnosprawności)	67
2022	93 (w tym 81 orzeczeń o zaliczeniu i 11 o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych i 1 orzeczenie o odmowie ustalenia niepełnosprawności)	5	842 (w tym 811 z określeniem stopnia niepełnosprawności, 21 orzeczeń o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych, 10 orzeczeń o odmowie ustalenia	73

			stopnia niepełnosprawności)	
Ogółem	363	30	3441	288

Z informacji Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie wynika, że w latach 2019-2022 osoby z zaburzeniami psychicznymi korzystały z dofinansowań ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (do wniosków dołączono orzeczenia – symbol 02-P) w następującym zakresie:

1. Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych:

2019 – 9 osób z chorobami psychicznymi, w tym 2 dzieci

2020 – 2 dzieci z chorobami psychicznymi

2021 – 88 osób z chorobami psychicznymi

2022 – 26 osób z chorobami psychicznymi

2. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych:

2019 – 6 osób z chorobami psychicznymi, w tym 3 dzieci

2020 – 7 osób z chorobami psychicznymi, w tym 2 dzieci

2021 – 3 osoby z chorobami psychicznymi, w tym 1 dziecko

2022 – 7 osób z chorobami psychicznymi

3. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze:

2019 – brak danych

2020 – 85 osób z chorobami psychicznymi

2021 – 102 osoby z chorobami psychicznymi, w tym 2 dzieci

2022 – 90 osób z chorobami psychicznymi

4. Realizacja programu finansowanego ze środków PFRON „Aktywny samorząd”:

2019 – brak danych

2020 – 5 osób z chorobami psychicznymi

2021 – 1 osoba (pokrycie kosztów czesnego i dodatek na pokrycie kosztów kształcenia)

2022 – 2 osoby z chorobami psychicznymi

5. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnością:

2019 – brak danych

2020 – brak danych

2021 – 14 osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności, w tym z zaburzeniami psychicznymi

2022 – 24 osoby z różnymi rodzajami niepełnosprawności, w tym z zaburzeniami psychicznymi

6. Funkcjonowanie w Warsztacie Terapii Zajęciowej w Wąbrzeźnie

2019 – brak danych

2020 – brak danych

2021 – 33 osoby z chorobami psychicznymi

2022 – 32 osoby z chorobami psychicznymi.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Wąbrzeźnie w latach 2019-2022 liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych oraz osób bezrobotnych z chorobami psychicznymi kształtowały się następująco:

Rok	Ilość osób z niepełnosprawnością zarejestrowanych w PUP	Ilość osób z niepełnosprawnością zarejestrowanych w PUP w tym z chorobami / zaburzeniami psychicznymi
2019	86	7
2020	78	8
2021	121	18
2022	119	14

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wąbrzeźnie w ramach działalności diagnostycznej wydała opinie i orzeczenia nie tylko z uwagi na niepełnosprawność lub trudności edukacyjne, ale także z uwagi na problemy emocjonalne i społeczne:

- opinie: w 2022r.- 278, w 2023r.- 293

- orzeczenia: w 2022r.- 108, w 2023r.- 103

- informacje: w 2022r.- 110, w 2023r.- 69

- przeprowadzano również badania dla potrzeb lekarzy specjalistów tj. psychiatrów, neurologów itd.

Funkcjonowała również terapia psychologiczna, terapia pedagogiczna i terapia logopedyczna. Zorganizowano system wsparcia psychologów i pedagogów zatrudnionych w szkołach miejskich i powiatowych oraz cykliczne spotkania sieci pedagogów i psychologów szkolnych.

Wśród największej liczby zgłaszanych zaburzeń dominowały:

- zaburzenia lękowe,
- zaburzenia zachowania,
- zaburzenia emocjonalne,
- depresje,
- zaburzenia odżywiania,
- mutyzm wybiórczy,
- całościowe zaburzenia rozwoju (autyzm w tym Zespół Aspergera),
- problemy edukacyjne.

Z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wąbrzeźnie wynika, że utrzymuje się praktycznie na tym samym poziomie liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z pomocy społecznej i ze świadczeń opiekuńczych (świadczeń rodzinnych)

Rok	Liczba osób z niepełnosprawnością ogółem	Do 16 roku życia	Po 16 roku życia
2019	1463	182	1281
2020	1425	198	1227
2021	1331	163	1168
2022	1371	176	1195

W Gminie Płużnica odnotowano istotny spadek o 40 % liczby osób z niepełnosprawnością w latach 2019-2022 korzystających z pomocy społecznej i świadczeń opiekuńczych.

Rok	Liczba osób z niepełnosprawnością ogółem	Do 16 roku życia	Po 16 roku życia
2019	130	8	122
2020	108	4	104
2021	107	4	103
2022	78	1	77

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Książkach odnotował stabilizację ww. parametrów, co ilustruje poniższa tabela.

Rok	Liczba osób z niepełnosprawnością ogółem	Do 16 roku życia	Po 16 roku życia
2019	130	26	104
2020	124	27	97
2021	115	30	85
2022	121	31	90

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębowej Łące wskazują w ostatnim czasie zwiększającą się liczbę osób z niepełnosprawnościami, które korzystają z pomocy socjalnej i świadczeń opiekuńczych.

Rok	Liczba osób z niepełnosprawnością ogółem	Do 16 roku życia	Po 16 roku życia
2019	108	26	82
2020	112	31	81
2021	104	26	78
2022	123	30	93

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Ryńsk wynika niewielki spadek ogólnej liczby osób z niepełnosprawnością, natomiast ma 29 % wzrost w przeciągu 4 lat osób z niepełnosprawnością do 16 roku życia.

Rok	Liczba osób z niepełnosprawnością ogółem	Do 16 roku życia	Po 16 roku życia
2019	441	69	372
2020	420	71	349
2021	407	74	333
2022	419	89	330

W latach 2021-2022 w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Wąbrzeźnie odnotowano 23 przypadki zaburzeń psychicznych uczniów (depresje, stany lękowe, rozchwiana emocjonalność, zaburzenia zachowania). Wszyscy zostali objęci różnymi formami wsparcia psychologiczno-pedagogicznego. Natomiast w Zespole Szkół w Wąbrzeźnie w roku 2021/2022 takich przypadków stwierdzono 47, a w roku 2022/2023 nastąpił istotny wzrost do 110 przypadków. Szkoły sygnalizują również, że problem jest szerszy, gdyż rodzice nie informują szkół o wydawanych orzeczeniach i opiniach.

Środowiskowe Domy Samopomocy

Na terenie Powiatu Wąbrzeskiego funkcjonują trzy Środowiskowe Domy Samopomocy.

1. **Środowiskowy Dom Samopomocy w Bliźnie**, który przeznaczony jest dla 30 osób z przewlekłą chorobą psychiczną i niepełnosprawnością intelektualną (typ AB).
2. **Środowiskowy Dom Samopomocy Oddział I we Wroniu** przeznaczony dla 60 osób przewlekłe psychicznie chorych, niepełnosprawnych intelektualnie, dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych oraz osób ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi (typ ABCD).
3. **Środowiskowy Dom Samopomocy Oddział II we Wroniu** przeznaczony dla 40 osób przewlekłe psychicznie chorych, niepełnosprawnych intelektualnie oraz dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych (typ ABC).

Środowiskowe Domy Samopomocy to ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Uczestnicy domu w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu

lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększania zaradności i samodzielności życiowej, a także integracji społecznej. Ośrodki czynne są 5 dni w tygodniu od poniedziałku do piątku w godzinach od 7 do 15. Zajęcia prowadzone są przez wykwalifikowaną kadrę w formie indywidualnej i grupowej, poprzez różnego rodzaju treningi w pracowniach np. terapii zajęciowej, plastycznej, komputerowej, kulinarnej. Uczestnicy korzystają również z szeregu imprez okolicznościowych, pogadanek edukacyjnych, spotkań integracyjnych czy wycieczek turystycznych.

Dom Pomocy Społecznej

Osoba wymagająca całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogąca samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych może zostać umieszczona w domu pomocy społecznej. Osobę taką kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, który jest usytuowany najbliżej miejsca zamieszkania danej osoby, chyba że okoliczności sprawy mówią inaczej. Na terenie Powiatu Wąbrzeskiego znajduje się Dom Pomocy Społecznej w Wąbrzeźnie, który przeznaczony jest dla 75 osób przewlekle psychicznie chorych. Dom Pomocy Społecznej świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb. Dla Mieszkańców przebywających w placówce prowadzona jest działalność opiekuńcza, terapeutyczna i rehabilitacyjna oraz zapewniona opieka medyczna. Mieszkańcy mogą uczestniczyć w prowadzonych na terenie Domu zajęciach np. sekcji plastycznej, sekcji teatralno-literackiej, kulturalno-oświatowej, sekcji terapii kulinarnej, pracowni usprawniająco-rehabilitacyjnej, sekcji kultu religijnego, sekcji bibliotecznej, sekcji muzycznej, sekcji rękodzieła, sekcji ogrodniczej.

V. Podmioty zapewniające dostęp do usług medycznych osobom z zaburzeniami psychicznymi w Powiecie Wąbrzeskim

1. Nowy Szpital w Wąbrzeźnie Sp. z o.o. – Poradnia Zdrowia Psychicznego; ul. Wolności 27, 87-200 Wąbrzeźno, rejestracja telefoniczna – 41 240 00 00;
2. Przychodnia Lekarska Świat Zdrowia w Wąbrzeźnie – Poradnia Zdrowia Psychicznego; ul. Niedziałkowskiego 5, 87-200 Wąbrzeźno, tel. – 56 687 03 58;

3. POZ KEMED – Poradnia Leczenia Uzależnień; ul. Matejki 20 C, 87-200 Wąbrzeźno, tel. – 56 688 00 20.

VI. Wykaz telefonów realizujących formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej i społecznej

1. OGÓLNOPOLSKI TELEFON ZAUFANIA – tel. 801-889-880
2. NIEBIESKA LINIA – tel. 800-120-002
3. NUMER INTERWENCYJNY W SPRAWIE ZAGINIONYCH DZIECI – tel. 116-000
4. OGÓLNOPOLSKI TELEFON ZAUFANIA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY – tel. 116-111
5. DZIECIĘCY TELEFON ZAUFANIA RZECZNIKA PRAW DZIECKA – tel. 800-121-212
6. KRYZYSOWY TELEFON ZAUFANIA (INSTYTUT PSYCHOLOGII ZDROWIA) – tel. 116-123
7. CENTRUM WSPARCIA DLA OSÓB W STANIE KRYZYSU PSYCHICZNEGO – tel. 800-702-222

VII. Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego – zadania dla samorządów powiatów i gmin

Powiaty:

Cel główny: Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi, w tym osobom uzależnionym oraz doświadczającym kryzysu psychicznego, wszechstronnej i kompleksowej opieki i wsparcia adekwatnych do ich potrzeb.

Cel szczegółowy: upowszechnienie zintegrowanego i kompleksowego modelu ochrony zdrowia psychicznego w oparciu o model opieki środowiskowej.

Zadania:

1) opracowanie lokalnego programu zwiększenia dostępności i zmniejszenia nierówności w dostępie do różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej, w tym rozwoju CZP oraz placówek psychiatrycznej opieki zdrowotnej dla dzieci i młodzieży w powiecie lub gminie;

2) utworzenie CZP zgodnie z zasadami organizacyjnymi zawartymi w rozdziale 5 Programu.

Wskaźnik monitorujący: odsetek placówek biorących udział w Programie w okresie roku.

Cel szczegółowy: upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego.

Zadania:

- 1) aktualizacja poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w zakresie pomocy: bytowej, mieszkaniowej, stacjonarnej oraz samopomocy środowiskowej;
- 2) wspieranie finansowe projektów organizacji pozarządowych służących rozwojowi form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 3) zwiększenie udziału zagadnień pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi w działalności powiatowych centrów pomocy rodzinie.

Cel szczegółowy: aktywizacja zawodowa i społeczna osób z zaburzeniami psychicznymi.

Zadania:

- 1) zwiększanie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób z niepełnosprawnościami, w tym z zaburzeniami psychicznymi;
- 2) prowadzenie kampanii szkoleniowo-informacyjnej adresowanej do pracodawców promującej zatrudnianie osób z niepełnosprawnościami, w tym z zaburzeniami psychicznymi;
- 3) zwiększenie udziału zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi w działalności powiatowych urzędów pracy.

Cel szczegółowy: skoordynowanie dostępnych form opieki i pomocy.

Zadania:

- 1) powołanie lub kontynuacja działania lokalnego zespołu koordynującego realizację Programu; skład zespołu ustala się w sposób zapewniający właściwą reprezentację samorządu powiatu lub gminy, placówek realizujących zadania z zakresu ochrony zdrowia psychicznego, pozarządowych organizacji samopomocowych; zarząd powiatu zapewni działaniom zespołu niezbędną pomoc administracyjną;
- 2) opracowanie lub aktualizacja lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego, zawierającego szczegółowy plan zapewnienia mieszkańcom koordynowanych, medycznych i społecznych świadczeń;
- 3) realizacja, koordynowanie i monitorowanie lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego;
- 4) przygotowanie i udostępnienie mieszkańcom oraz samorządowi województwa

aktualizowanego corocznie przewodnika informującego o lokalnie dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi (w postaci papierowej lub elektronicznej).

Gminy:

Cel główny: Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi, w tym osobom uzależnionym oraz doświadczającym kryzysu psychicznego, wszechstronnej i kompleksowej opieki i wsparcia adekwatnych do ich potrzeb.

Cel szczegółowy: udzielanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego dzieciom, uczniom, rodzicom i nauczycielom.

Zadania:

- 1) zapewnienie wsparcia specjalistycznego dzieciom i uczniom, z uwzględnieniem ich zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych, ich rodzinom oraz nauczycielom przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne przy współpracy z podmiotami działającymi na rzecz wsparcia dzieci, uczniów, rodzin, nauczycieli;
- 2) udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i uczniom, z uwzględnieniem ich zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych, ich rodzinom oraz nauczycielom w jednostkach systemu oświaty.

VII. Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego - cel główny i cele szczegółowe

1. Cel główny Programu: Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb.

Cel szczegółowy	Zadania	Forma realizacji	Termin realizacji	Podmiot realizujący	Wskaźniki monitorujące	Uwagi
1.1 Upowszechnienie zintegrowanego i kompleksowego modelu ochrony zdrowia psychicznego w oparciu o model opieki środowiskowej	1.1.1 Opracowanie lokalnego programu zwiększenia dostępności i zmniejszenia nierówności w dostępie do różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej	Opracowanie programu	W trakcie trwania programu	Zespół Koordynujący	Odsetek placówek biorących udział w programie	

	1.1.2 Podjęcie działań zmierzających do zmniejszenia nierówności i zwiększenia dostępności do różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej dla dzieci i młodzieży w Powiecie Wąbrzeskim	Zapewnienie w każdej placówce oświatowej stanowiska psychologa i pedagoga specjalnego adekwatnie do liczby uczniów	W trakcie trwania programu	Szkoły i placówki oświatowe oraz Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Monitorowanie liczby dzieci i młodzieży objętej specjalistycznym wsparciem	
	1.1.3 Utworzenie Centrum Zdrowia Psychicznego (CZP), które będzie kompleksowo wspierać mieszkańców powiatu z zaburzeniami psychicznymi	Monitorowanie potrzeb i możliwości finansowania realizacji zadania oraz funkcjonowania sieci poradni Zdrowia Psychicznego w ramach POZ	W trakcie trwania programu	Zespół Koordynujący	Nie dotyczy	
1.2 Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego	1.2.1 Aktualizacja poszerzenia, zróżnicowania i unowocześnienia	Prowadzenie specjalistycznego wsparcia dla osób z zaburzeniami	W trakcie trwania programu	PCPR, organizacje pozarządowe, WTZ	Liczba udzielonych porad, konsultacji Liczba zrealizowanych	

	pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy: bytowej, mieszkaniowej, stacjonarnej, samopomocy środowiskowej	psychicznymi lub ich rodzin: - prowadzenie WTZ; - udzielanie porad prawnych; Monitorowanie szkoleń dla pracowników socjalnych PCPR podnoszących poziom kompetencji zawodowych, rozwój w kierunku dualizmu pracy socjalnej z opieką zdrowotną			szkoleń. Liczba osób objętych wsparciem	
	1.2.2. Wspieranie finansowe projektów organizacji pozarządowych służących rozwojowi form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Dofinansowanie w ramach budżetu powiatu na promocję i ochronę zdrowia psychicznego, zgodnie z decyzjami podjętymi przez Radę Powiatu	W trakcie trwania programu	Powiat Wąbrzeski / Zarząd Powiatu / organizacje pozarządowe	Liczba zrealizowanych działań /Liczba uczestników poszczególnych działań / sprawozdania	
	1.2.3. Zwiększenie udziału zagadnień pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi w działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie	Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej, w tym m.in.: - realizacja kampanii informacyjno-edukacyjnych sprzyjających postawom zrozumienia i akceptacji oraz przeciwdziałających dyskryminacji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi,	W trakcie trwania programu	Powiat Wąbrzeski / PCPR / PFRON	Liczba złożonych wniosków / liczba wniosków rozpatrzonych pozytywnie / liczba zawartych umów o dofinansowanie ze środków PFRON / liczba osób korzystających ze wsparcia	

		- wsparcie osób z niepełnosprawnościami a wśród nich z zaburzeniami psychicznymi poprzez: dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych, dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych oraz w komunikowaniu się, dofinansowanie w sprzęt rehabilitacyjny, zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz organizacja wydarzeń sportowych, rekreacyjnych i wyjazdów turystycznych				
1.3 Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi	1.3.1. Zwiększenie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób z niepełnosprawnościami, w tym z zaburzeniami psychicznymi	Program obejmujący zadania Powiatowego Urzędu Pracy wynikające z ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych wraz z odpowiednimi aktami wykonawczymi Udzielanie porad zawodowych dot. wyboru odpowiedniego zawodu	W trakcie trwania programu	Powiat Wąbrzeski / PUP w Wąbrzeźnie	Liczba osób objętych wsparciem	

		lub miejsca pracy /przygotowanie ich do lepszego radzenia sobie w poszukiwaniu i podejmowaniu pracy. Organizowanie szkoleń mających na celu zdobycie lub uzupełnienie kwalifikacji lub kompetencji zwiększających ich szansę na podjęcie pracy.				
	1.3.2. Prowadzenie kampanii szkoleniowo-informacyjnej adresowanej do pracodawców, promującej zatrudnianie osób z niepełnosprawnościami, w tym z zaburzeniami psychicznymi	Szkolenia i akcje informacyjne	W trakcie trwania programu	PUP w Wąbrzeźnie	Liczba osób objętych wsparciem / Liczba i rodzaj podjętych działań	
	1.3.3. Zwiększenie udziału zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi w działalności Powiatowych Urzędów Pracy	Wsparcie zatrudnienia osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy poprzez formy aktywizacji takie jak m.in.: organizacja staży, wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy, dofinansowanie zatrudnienia osób powyżej 50 roku życia, prace interwencyjne, roboty	W trakcie trwania programu do wyczerpania środków finansowych	Powiat Wąbrzeski / PUP w Wąbrzeźnie	Liczba osób objętych wsparciem / Liczba i rodzaj podjętych działań	

		publiczne, bony dla osób do 30 roku życia itp.				
1.4 Skoordinowanie dostępnych form opieki i pomocy	1.4.1 Powołanie lokalnego zespołu koordynującego realizację Programu	Powołanie zespołu koordynującego realizację Programu Uchwałą Zarządu. Skład Zespołu ustala się w sposób zapewniający właściwą reprezentację samorządu powiatu, placówek realizujących zadania z zakresu ochrony zdrowia psychicznego	2024 r.	Zarząd Powiatu w Wąbrzeźnie	Nie dotyczy	
	1.4.2 Opracowanie Powiatowego programu ochrony zdrowia psychicznego zawierającego szczegółowy plan zapewnienia mieszkańcom koordynowanych medycznych i społecznych świadczeń	Opracowanie Programu ochrony zdrowia psychicznego na lata 2024-2030. Przyjęcie Programu – uchwała Rady Powiatu Wąbrzeskiego	2024 r.	Zespół Koordynujący	Nie dotyczy	
	1.4.3. Realizacja, koordynowanie oraz monitorowanie lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego	Realizacja zadań zgodnie z zapisami PPOZP dla Powiatu Wąbrzeskiego na lata 2024 – 2030. Opracowanie i przedstawienie Zarządowi Powiatu rocznego sprawozdania. Przygotowanie i przedłożenie wymaganych sprawozdań zewnętrznych	Zgodnie z harmonogramem / do 31 marca danego roku za rok poprzedni	Podmioty realizujące / Zespół Koordynujący	Liczba sprawozdań	

	1.4.4. Przygotowanie i udostępnianie mieszkańcom oraz samorządowi województwa aktualizowanego corocznie przewodnika informującego o lokalnie dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Opracowanie lub aktualizacja informatora/przewodnika o dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Powiecie Wąbrzeskim w formie elektronicznej, zamieszczenie go na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Wąbrzeźnie, PCPR i PUP, przesłanie do samorządu województwa i coroczna jego aktualizacja	Corocznie	Wydział Oświaty, Zdrowia, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Wąbrzeźnie	Nie dotyczy	
1.5 Udzielanie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego uczniom, rodzicom i nauczycielom	1.5.1. Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną poprzez udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom, młodzieży i rodzicom	Diagnoza, terapia – zgodnie z zakresem działania placówki. Wsparcie rodziców i opiekunów	W trakcie trwania programu	PP-P w Wąbrzeźnie	Liczba i rodzaj udzielonego wsparcia	
	1.5.2. Udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej dzieciom młodzieży, rodzicom i nauczycielom w	Opracowanie IPET-ów. Analiza potrzeb ucznia. Działania pedagoga, psychologa, terapeutów i specjalistów (pozostałych). Terapia	W trakcie trwania programu	Szkoły i placówki oświatowe, PP-P w Wąbrzeźnie, Wydział	Liczba i rodzaj udzielonego wsparcia.	

	szkołach i przedszkolach	rodzin. Akcje tematyczne na terenie szkół i placówek.		Oświaty, Zdrowia, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Wąbrzeźnie		
--	-----------------------------	---	--	--	--	--

IX. Podmioty uczestniczące w realizacji programu

Starostwo Powiatowe w Wąbrzeźnie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie, Miejski i Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Wąbrzeskiego, Nowy Szpital w Wąbrzeźnie Sp. z o.o., Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Wąbrzeźnie, Warsztat Terapii Zajęciowej w Wąbrzeźnie, Centrum Medyczne Optima Care, Wąbrzeskie Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski, szkoły i placówki, dla których organem prowadzącym jest Powiat Wąbrzeski.

X. Ewaluacja i monitoring

Istotą monitorowania programu jest pomiar realizacji założonych celów. Efektywność i skuteczność działań Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2024-2030 weryfikowana będzie przez zespół do realizacji, koordynowania i monitorowania Programu powołany uchwałą Zarządu Powiatu w Wąbrzeźnie. Zespół przedstawi coroczne sprawozdanie z realizacji programu Zarządowi Powiatu w Wąbrzeźnie do końca marca danego roku za rok poprzedni.

XII. Podsumowanie

Dla wielu ludzi zdrowie psychiczne jest kapitałem pozwalającym na realizowanie ich intelektualnego i emocjonalnego potencjału oraz znalezienie i odgrywanie ważnych ról w życiu społecznym, w szkole i w pracy. Coraz częściej w społeczeństwie panuje przekonanie, że choroba psychiczna jest czymś wstydliwym i wymaga ukrywania jej przed innymi ludźmi. Tak, więc osoby z zaburzeniami psychicznymi są szczególnie zagrożone ubóstwem oraz wykluczeniem społecznym. Bardzo istotnym elementem pracy z chorą psychicznie osobą i jej rodziną jest uwzględnienie wielu aspektów działań mających wpływ na poprawę funkcjonowania poszczególnych grup. Przesłaniem Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2024-2030 jest niewątpliwie dążenie do sytuacji, w której osoba z problemami psychicznymi będzie czuła się pełnoprawnym członkiem naszego społeczeństwa. Podejmowane w Programie działania są odpowiedzią na aktualne potrzeby mieszkańców Powiatu Wąbrzeskiego i stanowią kluczowy element szeroko rozumianej problematyki dotyczącej ochrony zdrowia psychicznego. Nadrzędnym celem jest zwrócenie uwagi na postrzeganie osób z zaburzeniami psychicznymi oraz stworzenie im optymalnych warunków do kompleksowej rehabilitacji i pełnej integracji ze społeczeństwem.

**Lokalny Program zwiększenia dostępności i zmniejszenia nierówności w dostępie
do różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej**

Lp.	Zadanie	Jednostka realizująca	Termin realizacji
1.	Zapewnienie opieki zdrowotnej na oddziałach psychiatrycznych	Nowy Szpital w Wąbrzeźnie	Zadanie ciągłe
2.	Zapewnienie całodobowej opieki osobom chorym psychicznie	Dom pomocy społecznej	Zadanie ciągłe
3.	Zapewnienie ciągłości i dostępności do usług wsparcia dziennego pobytu dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które to osoby nie są zdolne do samodzielnego funkcjonowania w codziennym życiu	- Środowiskowe Domy Samopomocy w Bliźnie i we Wroniu; - Warsztat Terapii Zajęciowej w Wąbrzeźnie	Zadanie ciągłe
4.	Pomoc finansowa dla osób chorych psychicznie w ramach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Zadanie ciągłe
5.	Zwiększenie dostępności do dziecięcej opieki ambulatoryjnej z uwzględnieniem leczenia uzależnień	Publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej	Zadanie ciągłe
6.	Podnoszenie kwalifikacji pracowników podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej w zakresie instruktażu postępowania z osobami przejawiającymi zaburzenia psychiczne	- Ośrodki szkolące; - Pracodawcy	Zadanie ciągłe
7.	Zapewnienie osobom chorym psychicznie będącym w sytuacji kryzysowej – pomocy socjalnej, prawnej, psychologicznej	- Ośrodek Interwencji Kryzysowej; - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; - Organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe
8.	Prowadzenie specjalistycznych usług	Miejski ośrodek pomocy społecznej;	Zadanie ciągłe

	opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi dla dzieci i osób dorosłych	• Gminne ośrodki pomocy społecznej; • Optima Care	
--	---	--	--

Przewidywane rezultaty:

1. Zwiększenie dostępności i zmniejszenie nierówności w dostępie do różnych form psychiatrycznej opieki zdrowotnej;
2. Zwiększenie oferty pomocy osobom z zaburzeniami psychicznymi;
3. Skrócenie czasu oczekiwania na pomoc.

Grupa docelowa:

1. Osoby z zaburzeniami psychicznymi i kryzysami psychicznymi;
2. Rodziny osób z zaburzeniami psychicznymi;
3. Osoby z grup ryzyka;
4. Pracownicy podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej.

Wskaźnik monitorujący:

1. Odsetek populacji biorącej udział w Programie w danym roku.